

Projekt

z dnia 13 maja 2026 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY PRZECISZÓW**

z dnia 2026 r.

w sprawie: Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Przeciszów na lata 2026-2029

Na podstawie art.18 ust.2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz.U.2025 r. poz.1153 z późn.zm.), art 6 ust 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tekst jednolity Dz.U.2024r poz. 1673), **Rada Gminy Przeciszów uchwala, co następuje:**

§ 1. Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Przeciszów na lata 2026-2029, którego treść stanowi Załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc Uchwała Nr VII/37/24 Rady Gminy Przeciszów z dnia 7 listopada 2024 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Przeciszów na lata 2024 – 2030.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Przeciszów.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Władysław Kozub

Załącznik nr 1 do Uchwały nr Rady Gminy Przeciszów z dnia

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Przeciszów na lata 2026-2029

Spis treści

WYKAZ SKRÓTÓW	3
PRZEMOC DOMOWA	4
Definicja przemocy	4
Formy przemocy	6
Skala przemocy w świetle badań ogólnopolskich	7
UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU	9
PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU	10
CHARAKTERYSTYKA GMINY PRZECISZÓW	12
ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY DOMOWEJ	13
DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY DOMOWEJ NA TERENIE GMINY	
PRZECISZÓW	18
Analiza danych zastanych	18
WNIOSKI Z BADANIA ANKIETOWEGO	23
Dorośli mieszkańcy	23
Uczniowie	24
CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU	25
ADRESACI PROGRAMU	37
PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU	37
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	38
EWALUACJA I MONITORING PROGRAMU	38
WNIOSKI I PODSUMOWANIE	42
SPIS TABEL	43
BIBLIOGRAFIA	44

Wykaz skrótów

BDL GUS – Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Przeciszowie

GBP – Gminna Biblioteka Publiczna w Przeciszowie

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Przeciszowie

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przeciszowie

KCPU – Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

NGO (ang. *non-government organization*) – organizacja pozarządowa

NK – procedura „Niebieskie Karty”

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oświęcimiu

PIK – Punkt Informacyjno-Konsultacyjny

KP – Komisariat Policji w Zatorze

POIK – Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Oświęcimiu

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Oświęcimiu

ŚPW – świetlica profilaktyczno-wychowawcza

UG – Urząd Gminy Przeciszów

ZI – Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Przeciszowie

Przemoc domowa

Definicja przemocy

Przemoc domowa jest jednym z problemów społecznych, który wymaga podejmowania wielu działań przeciwdziałających temu zjawisku. W świetle ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1673), przemoc domowa to *jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności narażające te osoby na:*

niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia

naruszenie ich godności, nietykalności cielesnej lub wolności, w tym seksualnej

szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące cierpienie lub krzywdę

ograniczenie lub pozbawienie dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej

naruszenie prywatności lub wzbudzenie poczucia zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej

Źródło: Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

W odniesieniu do zachowań przemocowych w środowisku rodzinnym zwraca się uwagę na cztery cechy charakterystyczne, które są ze sobą ściśle powiązane, występują jednocześnie i stanowią istotę problemu:

- **Intencjonalność** – ma charakter świadomego i zamierzonego działania,
- **Nierównowaga sił** – przewaga jednej ze stron, np. fizyczna, psychiczna czy ekonomiczna,
- **Naruszanie praw i dóbr osobistych** – osoba stosująca przemoc narusza podstawowe prawa osób doznających przemocy, np. nietykalności cielesnej, godności, szacunku itp.,
- **Powodowanie cierpienia i bólu** – osoba stosująca przemoc naraża zdrowie i życie osoby doznającej przemocy na poważne szkody¹.

Przemoc domowa rzadko jest jednorazowym incydentem. Amerykańska psycholog Leonora E. Walker opisała cykl przemocy przedstawiający 3 fazy zachowań związanych z doświadczaniem przemocy w związku:

1. **Faza narastającego napięcia** – wzrost napięcia i natężenia sytuacji konfliktowych. Osoba stosująca przemoc staje się poirytowana, zdenerwowana i prowokuje kłótnie, a pozostali członkowie rodziny czują strach i niepewność, przez co dążą do złagodzenia sytuacji.

2. **Faza ostrej przemocy** – wybuch gniewu, upust narastającego napięcia. Osoba stosująca przemoc dopuszcza się czynów, których wcześniej by nie wyrządziła.

3. **Faza miodowego miesiąca** – okres okazywania skruchy przez osobę stosującą przemoc, która przekonuje, że sytuacja już się nigdy nie powtórzy.

Po pewnym czasie napięcie znów zaczyna rosnąć i cykl się powtarza, lecz przemoc jest jeszcze gwałtowniejsza, skraca się faza „miodowego miesiąca”, faza narastającego napięcia i ostrej przemocy wydłużają się i mają gwałtowniejszy przebieg, a po pewnym czasie faza „miodowego miesiąca” zanika i pozostają tylko 2 fazy.

¹Poradnik dla osób dotkniętych przemocą, Stowarzyszenie OPTA, s.1.

Formy przemocy

Wyróżnić można następujące formy przemocy:

- 1. Fizyczną** – jest to naruszenie nietykalności fizycznej, celowe uszkodzenie ciała, zadanie bólu bądź groźba uszkodzenia ciała. Jej skutki mogą być różne, np. złamania, siniaki, poparzenia itp. Powodowana jest poprzez, np. kopanie, parzenie, duszenie, popychanie, policzkowanie, użycie broni.
- 2. Psychiczną** – oznacza powtarzające się poniżanie i ośmieszanie, manipulowanie dla własnych celów, wciąganie w konflikty, brak właściwego wsparcia, np. wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę zainteresowania, uczuć czy szacunku, odrzucenie, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna, czyli kontrolowanie i zakazywanie bądź ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, domaganie się posłuszeństwa, stosowanie gróźb, degradacja werbalna (wyzywanie, upokarzanie, zawstydzanie).
- 3. Seksualną** – jako przykłady tego rodzaju przemocy wymienia się: wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie stosunku z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych itp.
- 4. Ekonomiczną** – opisywana jest zazwyczaj jako używanie pieniędzy lub innych wartości materialnych do zaspokojenia potrzeb władzy i kontroli przez osobę stosującą przemoc. Podporządkowanie materialne partnerki/partnera bądź innych osób sprawia, iż czują się one uzależnione od dochodów bądź majątku osoby stosującej przemoc albo stają się odpowiedzialne za utrzymanie rodziny. Pieniądze czy wartości materialne są używane zatem jako instrument, narzędzie do budowania jawnej lub ukrytej dominującej pozycji w rodzinie i stają się swojego rodzaju kartą przetargową.
- 5. Zaniedbanie** – nazywane jest ukrytą formą przemocy. Zaniedbywaniem jest niezaspokajanie podstawowych potrzeb biologicznych i psychicznych przede wszystkim dzieci. Może ono się zacząć już w okresie życia płodowego, kiedy matka prowadzi niehigieniczny tryb życia. Zaniedbywanie ma także miejsce wówczas, gdy dziecko ma zaspokojone potrzeby o charakterze biologicznym, ale nie ma zagwarantowanej prawidłowej stymulacji poznawczej. Skrajnym przypadkiem zaniedbania jest wzrastające

w ostatnich latach porzucenie dziecka z narażeniem go na utratę zdrowia, a nawet życia². Omawiana forma przemocy dotyczy także relatywnie często seniorów.

6. Cyberprzemoc – przemoc z użyciem urządzeń elektronicznych, najczęściej telefonu bądź komputera. Bywa określana także jako cyberbullying, nękanie, dręczenie, prześladowanie w Internecie. Niezależnie od określenia, jej celem zawsze jest wyrządzenie krzywdy drugiej osobie. Zjawisko elektronicznej agresji może przybierać różne formy: od wysłania obraźliwego SMS-a czy e-maila do drugiej osoby, aż po założenie komuś fałszywego konta na portalu społecznościowym³.

Skala przemocy w świetle badań ogólnopolskich

Realizowane na przestrzeni lat badania i prowadzone statystyki pokazują, że problem przemocy domowej dotyka rocznie dziesiątki tysięcy osób. Jak wynika z danych statystycznych odnoszących się do przemocy domowej gromadzonych przez Policję, w 2025 roku ogólna liczba osób doznających przemocy w Polsce kształtowała się na poziomie 91 330, w tym 55,6% stanowiły kobiety (50 767 osób), 32,0% – małoletni (29 210 osób), z kolei 12,4% – mężczyźni (11 353 osoby). W 2025 roku odnotowano 60 889 osób stosujących przemoc, z czego zdecydowaną większość stanowili mężczyźni, tj. 52 424 osoby (86,1%). W porównaniu do 2024 roku liczba osób doznających przemocy zwiększyła się o 5,1% (4 410 osób), z kolei liczba osób stosujących przemoc wzrosła o 0,6% (354 osoby)⁴.

Według „Ogólnopolskiej diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie wobec dzieci” przeprowadzonej w 2021 roku na zlecenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej najpowszechniejszą formą przemocy domowej wobec dzieci w opinii badanych Polaków była przemoc psychiczna, a w następnej kolejności wybrane zostały: zaniedbanie i przemoc fizyczna. Odsetek 19% dzieci w Polsce doznał przemocy fizycznej, nieznacznie mniej – przemocy psychicznej (18%), z kolei 9% wskazało na przemoc ekonomiczną, a 8% na seksualną. Ponadto 54% mężczyzn i 45% kobiet przyznało się do użycia przemocy wobec dziecka w formie tzw. „dania klapsa”. Większość badanych, którzy byli świadkami przemocy zadeklarowało, że podjęło w związku z tym faktem działania (61%), wśród których

² J. Helios, W. Jedlecka, *Współczesne oblicza przemocy. Zagadnienia wybrane*, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław 2017.

³ *Cyberprzemoc. Włącz blokadę na nękanie. Poradnik dla rodziców*. NASK Akademia, Warszawa 2020.

⁴ *Policja, Przemoc Domowa – dane od 2023 roku*, <https://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-domowa/50867,Przemoc-domowa-dane-od-2023-roku.html> [dostęp 27.02.2026].

najczęściej podano rozmowę, uświadomienie problemu (26%), zgłoszenie na Policję (20%) oraz pomoc społeczną (18%). Co ważne, przeważająca większość Polaków wykazała świadomość, że dziecko, które widzi przemoc między swoimi rodzicami również jest osobą doświadczającą przemocy (81%).

Warte uwagi są również badania z 2022 roku przeprowadzone na zlecenie Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, na temat skali zjawiska przemocy domowej wśród grup społecznych, które w szczególny sposób są narażone na doświadczanie przemocy, a mianowicie osób starszych i osób z niepełnosprawnościami. Według tych badań zdecydowana większość osób z niepełnosprawnościami, doznawało przemocy psychicznej (78,1%), natomiast 57,8% wskazało na przemoc fizyczną. Wśród seniorów rozkład procentowy odpowiedzi przedstawia się następująco: przemocy psychicznej doznawało 87,3% badanych, z kolei przemocy fizycznej i ekonomicznej po 43,1% respondentów⁵.

Również w 2023 roku przemoc wobec dzieci stanowiła poważne wyzwanie społeczne, pociągające za sobą szereg negatywnych konsekwencji dla rozwoju fizycznego, emocjonalnego i społecznego dzieci. Analiza statystyk opracowanych przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę, rzuca światło na skalę problemu oraz konieczność podjęcia działań w celu zapewnienia dzieciom bezpiecznego środowiska do rozwoju. Z odpowiedzi udzielanych przez respondentów w wieku 11-17 lat wynika, że zdecydowana większość z nich (79%) choć raz doświadczyła w swoim życiu przemocy lub zaniedbania. Ponadto co czwarty ankietowany (27%) został kiedykolwiek pokrzywdzony za pośrednictwem więcej niż dwóch różnych form przemocy lub zaniedbania⁶.

Ponadto, z Raportu podsumowującego działalność Ogólnopolskiego Pogotowia dla Osób Doznających Przemocy Domowej „Niebieska Linia” wynika, iż w 2023 roku przemoc stanowiła główny temat przeprowadzonych konsultacji. Najwięcej rozmów dyżurujący przeprowadzili z osobami doświadczającymi przemocy (44%), niemniej jednak odebrali również 25% połączeń od świadków przemocy. Należy zwrócić uwagę na fakt, że osoby zgłaszające przemoc, przeważnie wskazują na więcej niż jedną jej formę. Przemoc psychiczna jest tematem większości przeprowadzanych rozmów – zgłaszało ją 8 756 osób (w tym 163 dzieci),

⁵ Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (M.P. 2023 poz.1232), s. 5-7.

⁶ *Diagnoza przemocy wobec dzieci w Polsce 2023*, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę, Warszawa, s. 29.

z kolei doświadczanie przemocy fizycznej deklarowało 4 551 dzwoniących (w tym 98 dzieci). Odnotowano również przypadki przemocy ekonomicznej (14%) oraz seksualnej (4,5%).

Uzasadnienie wprowadzenia programu

Zgodnie z treścią art. 6 ustawy 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, do zadań własnych gminy należy *opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej*. Program ma istotne znaczenie dla realizacji celów polityki społecznej w skali lokalnej. Kolejne obowiązki przypisane gminie przez ustawodawcę to:

- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową,
- zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Redakcja niniejszego dokumentu stanowi wypełnienie jednego ze wskazań ustawy, pozwala jednocześnie na dokonanie szczegółowej analizy problemu oraz prezentuje konkretne metody przeciwdziałania przemocy występującej w społeczności lokalnej, jaką tworzą na co dzień mieszkańcy gminy Preciszów. Istotnym elementem **Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Preciszów na lata 2026-2029** jest wprowadzenie w życie działań mających na celu z jednej strony podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy domowej oraz promowanie metod wychowawczych bez używania przemocy, a z drugiej strony zapewnienie ochrony i udzielanie pomocy osobom doznającym przemocy domowej, a także upowszechnianie informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy zarówno osobom doznającym przemocy, jak i ją stosującym.

Podstawy prawne opracowania Programu

Poniżej wymieniono podstawowe akty prawne, które uwzględniają temat przeciwdziałania przemocy i regulują postępowanie różnych podmiotów w stosunku do osób doświadczających oraz stosujących przemoc domową. Stanowią one również fundament prawny dla zapisów **Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Przeciszów na lata 2025-2029**.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące dokumenty normujące problematykę przeciwdziałania przemocy domowej:

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawa z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym,
- ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa,
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji,
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny,
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego,
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy,
- ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego,
- ustawa z dnia 24 sierpnia 2011 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych,
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego,
- ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich,
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
- ustawa z dnia 26 stycznia 1984 r. Prawo prasowe,

- ustawa z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji,
- ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe,
- ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela.

Niniejszy dokument został opracowany na podstawie materiałów, sprawozdań oraz danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Preciszowie, a także założeń Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 przyjętego uchwałą Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r.

Charakterystyka gminy Przeciszów

Źródło: Raport o stanie Gminy Przeciszów w roku 2024; dane statystyczne za 2024 rok [BDL GUS]

Zasoby umożliwiające przeciwdziałanie przemocy domowej

Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy domowej w gminie Przeciszów zajmuje się **Zespół Interdyscyplinarny**, który powołuje Wójt Gminy Przeciszów. Tworzą go przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia oraz organizacji pozarządowych. W skład Zespołu Interdyscyplinarnego mogą wchodzić także przedstawiciele Żandarmerii Wojskowej (jeżeli Żandarmeria Wojskowa złoży taki wniosek do Wójta), kuratorzy sądowi, prokuratorzy oraz przedstawiciele innych podmiotów, działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej. Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej:

1. Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.
2. Do zadań zespołu interdyscyplinarnego należy tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3-5, w szczególności przez:
 - 1) diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym,
 - 2) inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom,
 - 3) inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową,
 - 4) opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej,
 - 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
 - 6) powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań,
 - 7) monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”,

- 8) przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3, oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a,
- 9) kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową,
- 10) składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2023 r. poz. 2119).

Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Przeciszów na lata 2026-2029 wraz z obszarami ich działania przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 1. Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej wraz z obszarami ich działania.

Instytucja	Obszar działania
<p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wczesna diagnoza i poradnictwo, • udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego, • dystrybucja ulotek edukacyjno-informacyjnych, • udzielanie pomocy w formie pracy socjalnej, • działania interwencyjne, • organizowanie pomocy psychologicznej dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, • udział w ogólnopolskich kampaniach społecznych związanych z profilaktyką przemocy i uzależnień, • obsługa organizacyjno-techniczna ZI, • wszczęcie procedury i uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”, • opracowanie i wprowadzenie Standardów Ochrony Małoletnich.
<p>Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja działań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, • organizowanie poradnictwa specjalistycznego, specjalistycznej pomocy psychologicznej oraz terapeutycznej,

	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjnych, • wszczęcie procedury i uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”, • opracowanie i wprowadzenie Standardów Ochrony Małoletnich.
Komisariat Policji	<ul style="list-style-type: none"> • Wszczęcie procedury i uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”, • podejmowanie interwencji w przypadku naruszenia przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, • opracowanie i wprowadzenie Standardów Ochrony Małoletnich.
Placówki ochrony zdrowia	<ul style="list-style-type: none"> • Ocena stanu ogólnego zdrowia: badanie podmiotowe i badanie przedmiotowe oraz wydanie zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy domowej, • wszczęcie procedury i uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”, • opracowanie i wprowadzenie Standardów Ochrony Małoletnich.
Placówki oświatowe	<ul style="list-style-type: none"> • Wczesna diagnoza, opracowanie i realizowanie standardów ochrony małoletnich, • przekazywanie informacji na temat różnych form pomocy, • wszczęcie procedury i uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”, • opracowanie i wprowadzenie Standardów Ochrony Małoletnich.
Zespół Interdyscyplinarny	<ul style="list-style-type: none"> • Diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym, • inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom, • inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc, • opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej, • rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym, • powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań, • monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”, • przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3, oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a, ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673)

	<ul style="list-style-type: none"> • kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym lub programie psychologiczno-terapeutycznym, • składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2023 r. poz. 2119), • wprowadzenie Standardów Ochrony Małoletnich.
<p style="text-align: center;">Grupy diagnostyczno-pomocowe</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Dokonanie, na podstawie procedury „Niebieskie Karty”, oceny sytuacji domowej osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową, • realizacja procedury „Niebieskie Karty” w przypadku potwierdzenia podejrzenia wystąpienia przemocy domowej, zwłaszcza w sytuacji wystąpienia ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia, • zawiadomienie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy domowej o wszczęciu procedury „Niebieskie Karty” pod jej nieobecność, • realizacja działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową, • występowanie do Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej z wnioskiem o skierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych albo w programach psychologiczno-terapeutycznych, • występowanie do Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej z wnioskiem o złożenie zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń, • monitorowanie sytuacji osób doznających przemocy domowej, a także zagrożonych wystąpieniem przemocy domowej, w tym również po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”, • zakończenie procedury NK, • dokumentowanie podejmowanych działań, stanowiących podstawę: <ul style="list-style-type: none"> a) uznania braku zasadności wszczęcia procedury NK, b) wszczęcia procedury NK, • informowanie przewodniczącego ZI o efektach podjętych działań w ramach procedury „Niebieskie Karty”, • wprowadzenie Standardów Ochrony Małoletnich.

Źródło: opracowanie własne na podstawie ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673)

Można wyróżnić także podmioty będące pomocne w rozwiązywaniu problemów dotyczących przemocy, szczególnie w zakresie prowadzenia działalności profilaktycznej, takie jak:

- placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży,
- instytucje kulturalno-rekreacyjne,
- lokalne organizacje pozarządowe,
- kościoły i związki wyznaniowe.

Zasoby ludzkie:

Zespół Interdyscyplinarny w zakresie realizacji **Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Przeciszów na lata 2026-2029** współpracuje z osobami zawodowo zajmującymi się problemem przemocy domowej na szczeblu gminnym oraz powiatowym, do których należą m.in.:

- pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przeciszowie i Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Oświęcimiu,
- pracownicy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Oświęcimiu,
- dzielnicowi Komisariatu Policji w Zatorze,
- członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- psychologowie, psychoterapeuci, terapeuci uzależnień,
- pedagodzy/przedstawiciele oświaty,
- kuratorzy społeczni oraz zawodowi,
- prawnicy,
- pracownicy ochrony zdrowia,
- przedstawiciele NGO.

Diagnoza problemu przemocy domowej na terenie gminy Przeciszów

Analiza danych zastanych

Działania ukierunkowane na przeciwdziałanie przemocy domowej realizowane są w szczególności przez **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przeciszowie**, który poza przyznawaniem świadczeń pomocy społecznej, udziela również wielokierunkowego wsparcia pozamaterialnego, m.in. w formie pracy socjalnej oraz poradnictwa osobom i rodzinom borykającym się z problemem przemocy domowej.

W latach 2022-2024 żadna rodzina z terenu Gminy nie korzystała z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przeciszowie z powodu przemocy domowej⁷.

W ramach przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej, w strukturach Zespołu Interdyscyplinarnego tworzone są grupy diagnostyczno-pomocowe (wcześniej grupy robocze), powoływane w zależności od istniejących potrzeb i indywidualnych przypadków. Ich podstawowym zadaniem jest stworzenie i realizowanie planu pomocy rodzinom, stałe monitorowanie ich sytuacji oraz prowadzenie bieżącej dokumentacji podejmowanych działań i uzyskiwanych efektów.

Na przestrzeni lat 2022-2024 liczba spotkań Zespołu wykazywała zmienne tendencje: w 2022 roku odbyły się 4 spotkania, w 2023 roku – 3, natomiast w ostatnim roku poddanym analizie – 6. Spadek widoczny jest w zakresie działalności grup diagnostyczno-pomocowych: w 2023 roku powołano ich 9, w 2023 roku – 6, a w 2024 roku – 2. Należy jednak podkreślić, że znaczny wzrost dostrzegalny jest w przypadku liczby ich spotkań, gdyż w roku bazowym odbyło się ich 5, w 2023 roku – 9, natomiast w ostatnim roku sprawozdawczym grupy diagnostyczno-pomocowe odbyły 29 spotkań.

⁷ Raport o stanie Gminy Przeciszów w roku 2022, 2023 i 2024

Tabela 2. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego	4	3	6
liczba powołanych grup diagnostyczno-pomocowych	9	6	2
liczba spotkań grup diagnostyczno-pomocowych	5	9	29

Źródło: Sprawozdania z realizacji zadań własnych gminy oraz innych działań podejmowanych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej za lata 2022-2024 oraz Raport o stanie Gminy Przeciszów w roku 2022, 2023 i 2024

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą domową. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” w przypadku powzięcia w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec osób doznających przemocy domowej lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez świadka przemocy domowej.

W latach 2022-2024 liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” na terenie gminy Przeciszów zmniejszyła się z 10 w roku bazowym do 2 w latach 2023-2024. Wahania widoczne są natomiast w zakresie kontynuowanych procedur z lat poprzednich: w roku bazowym było to 5 procedur, w 2023 roku – 4, natomiast w ostatnim roku poddanym analizie – 11. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 3. Liczba wszczętych oraz kontynuowanych spraw w ramach procedury „Niebieskie Karty” w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”	10	2	2
liczba kontynuowanych procedur „Niebieskie Karty” wszczętych w poprzednich latach	5	4	11

Źródło: Sprawozdania z realizacji zadań własnych gminy oraz innych działań podejmowanych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej za lata 2022-2024

Z dokumentacji Zespołu Interdyscyplinarnego wynika, że w 2024 roku przemocy domowej doświadczyły 2 kobiety oraz 2 dzieci. W roku poprzednim działaniami w ramach procedury NK objęto 2 kobiety, z kolei największą liczbę odnotowano w roku bazowym: było to 8 kobiet, 1 mężczyzna, 1 osoba starsza/z niepełnosprawnością oraz 1 dziecko. Dane te podkreślają konieczność kontynuacji działań prewencyjnych, edukacyjnych oraz wspierających rodziny w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

Tabela 4. Liczba osób doznających przemocy domowej, objętych w danym roku działaniami w ramach procedury NK w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
kobiety	8	2	2
mężczyźni	1	0	0
osoby starsze/z niepełnosprawnością	1	0	0
dzieci	1	0	2

Źródło: Sprawozdania z realizacji zadań własnych gminy oraz innych działań podejmowanych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej za lata 2022-2024

Dane zaprezentowane w poniższej tabeli dotyczą liczby zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2022-2024. W roku bazowym zakończono 4 procedury NK, w roku kolejnym – 2, z kolei w 2024 roku było to 5 procedur. Główną przyczyną zakończenia procedur NK było ustanie przemocy domowej i uzasadnione przypuszczenie, że zaprzestano dalszego stosowania przemocy domowej, co może świadczyć o skuteczności podejmowanych działań – jedynie w 2022 roku odnotowano 1 przypadek zakończenia procedury z powodu rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

Tabela 5. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba zakończonych procedur NK, w tym:	4	2	5
z powodu ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia, że zaprzestano dalszego stosowania przemocy domowej	3	2	5
z powodu rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań	1	0	0

Źródło: Sprawozdania z realizacji zadań własnych gminy oraz innych działań podejmowanych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej za lata 2022-2024

Dane w kolejnej tabeli ilustrują liczbę rodzin objętych działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty” w gminie Przeciszów w latach 2022-2024. Najwięcej rodzin objęto wsparciem w 2022 roku – 16, w roku kolejnym odnotowano znaczny spadek do 6 rodzin z terenu Gminy, z kolei w 2024 roku zaobserwowano wzrost do 13 rodzin.

Tabela 6. Liczba rodzin objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty” w gminie Przeciszów w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba rodzin objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”	16	6	13

Źródło: Sprawozdania z realizacji zadań własnych gminy oraz innych działań podejmowanych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej za lata 2022-2024

W ramach swoich działań, członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych kontaktują się z osobami dotkniętymi przemocą domową, stosującymi ją oraz jej świadkami. Na podstawie dostępnych danych można dostrzec, iż liczba osób doznających przemocy, z którymi kontaktowali się członkowie Komisji w latach 2022-2024 uległa spadkowi – zarówno w 2022 roku, jak i w roku kolejnym przeprowadzono rozmowy z 9 osobami doświadczającymi przemocy, z kolei w 2024 roku tą formą wsparcia objęto 4 mieszkańców Gminy. W omawianym okresie kontaktowano się również z osobami stosującymi przemoc, w przypadku których zauważalne są wahania: w roku bazowym było to 5 mieszkańców Gminy, w 2023 roku – 9, z kolei w ostatnim roku sprawozdawczym tego typu działania podjęto wobec 2 osób stosujących przemoc domową. W omawianym okresie przeprowadzono również rozmowy ze świadkami tego problemu: w 2022 roku były to 3 osoby, w 2023 roku – 12, natomiast w ostatnim roku sprawozdawczym nie odnotowano takich przypadków.

Tabela 7. Liczba osób dotkniętych przemocą, z którymi kontaktowała się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
osoby doznające przemocy	9	9	4
osoby stosujące przemoc	5	9	2
świadkowie przemocy	3	12	0

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za lata 2022-2024

Od 2024 roku na terenie gminy Przeciszów funkcjonował Punkt Informacyjno-Konsultacyjny, finansowany ze środków pochodzących z koncesji przyznawanych na sprzedaż napojów alkoholowych. Jego zadaniem jest wsparcie osób w kryzysach, w szczególności zmagających się z problemem uzależnień oraz uwikłanych w przemoc domową. W 2024 roku Punkt był czynny łącznie 12 godzin w miesiącu, a dyżury pełnione były przez pracownika socjalnego.

W 2024 roku w PIK udzielono porad 3 osobom z problemem alkoholowym oraz 2 beneficjentom doświadczającym przemocy domowej. W latach 2022-2023 na terenie Gminy działał z kolei Klub Integracji Społecznej – w roku bazowym w zajęciach uczestniczyło 6 osób, natomiast w 2023 roku było to 5 uczestników.

Istotnym aspektem lokalnego systemu wsparcia jest współpraca z Powiatowym Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Oświęcimiu. Ośrodek ten zapewnia specjalistyczną pomoc mieszkańcom powiatu oświęcimskiego znajdującym się w sytuacji kryzysowej, w tym osobom doświadczającym przemocy domowej. Wsparcie udzielane jest bezpłatnie i dostępne dla wszystkich osób, niezależnie od płci, wieku, pochodzenia czy wyznania. Ośrodek funkcjonuje od poniedziałku do piątku w godzinach 7:00-22:00, oferując mieszkańcom możliwość uzyskania profesjonalnej pomocy i wsparcia w trudnych sytuacjach życiowych. Stanowi on ważny element lokalnej sieci instytucjonalnej, do której osoby dotknięte przemocą mogą się zwrócić w celu uzyskania pomocy.

Wnioski z badania ankietowego

W 2026 roku na terenie gminy Przeciszów zostało przeprowadzone badanie diagnozujące problemy społeczne wśród lokalnej społeczności, w którym uczestniczyło 95 dorosłych mieszkańców oraz 166 uczniów. Poniżej, w formie graficznej, przedstawione zostały najważniejsze wnioski z przeprowadzonych badań w obszarze zjawiska przemocy.

Dorośli mieszkańcy

Odsetek dorosłych mieszkańców deklarujących doświadczenie przemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy.

Odsetek dorosłych mieszkańców deklarujących znajomość kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy domowej.

Odsetek dorosłych mieszkańców deklarujących, że stosowanie kar fizycznych wobec dzieci jest dopuszczalne, jeśli rodzic uzna je za skuteczną metodę wychowawczą.

Odsetek dorosłych mieszkańców deklarujących stosowanie przemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy.

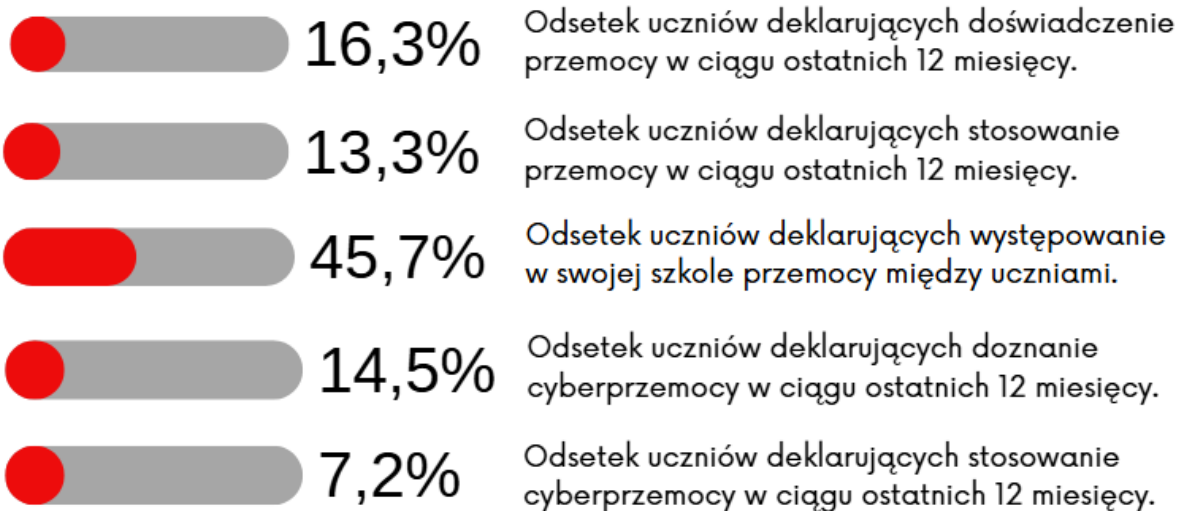

Odsetek dorosłych mieszkańców, którzy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doświadczyli cyberprzemocy.

Odsetek dorosłych mieszkańców, którzy przyznali się do stosowania cyberprzemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy.

Uczniowie

* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=166

Cele, zadania i realizatorzy programu

Celem głównym Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Przeciszów na lata 2026-2029 jest:

Wzmacnianie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie Przeciszów poprzez rozwój działań profilaktycznych, pomoc dla osób uwikłanych w zjawisko przemocy oraz zwiększanie skuteczności współpracy instytucji.

Cel ten będzie realizowany w następujących obszarach:

1

Budowanie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy domowej wśród mieszkańców Gminy.

2

Zapewnienie kompleksowej pomocy i wsparcia dla osób uwikłanych w problem przemocy domowej.

3

Ograniczanie zjawiska przemocy poprzez podejmowanie działań wobec osób ją stosujących.

4

Wzmacnianie kompetencji przedstawicieli służb i instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej oraz rozwijanie współpracy międzyinstytucjonalnej.

1. Budowanie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy domowej wśród mieszkańców Gminy.

lp.	zadanie	wskaźnik	realizatorzy	termin realizacji
1.	Prowadzenie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzenie ich wykonania właściwym podmiotom.	Liczba zainicjowanych działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych.	ZI, UG, GOPS, GKRPA, KP, NGO, ŚPW, placówki oświatowe	2026-2029
2.	Rozpowszechnianie informacji na temat miejsc/osób udzielających pomocy i wsparcia w przypadku doświadczenia lub stosowania przemocy.	Liczba działań podjętych w celu rozpowszechnienia informacji.	ZI, UG, KP, GKRPA, GOPS, NGO, placówki oświatowe, ŚPW, placówki ochrony zdrowia	2026-2029
3.	Organizowanie, prowadzenie i udział w kampaniach na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.	Liczba zrealizowanych kampanii na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.	ZI, UG, KP, GKRPA, GOPS, NGO, GBP, PCPR, ŚPW, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	2026-2029

4.	Edukacja dzieci i młodzieży na temat rodzajów i form przemocy oraz zagrożeń wynikających z przemocy domowej, rówieśniczej i cyberprzemocy.	Liczba zrealizowanych programów/warsztatów.	UG, placówki oświatowe, ŚPW, GKRPA, NGO, KP, GBP, PPP	2026-2029
5.	Budowa świadomości mieszkańców na temat przemocy domowej oraz związanych z nią innych problemów, poprzez dystrybucję materiałów edukacyjno-profilaktycznych, organizację pogadek oraz zamieszczanie informacji w mediach lokalnych.	Liczba zakupionych materiałów edukacyjnych. Liczba informacji zamieszczonych w mediach lokalnych o tematyce przeciwdziałania przemocy domowej.	ZI, UG, KP, GOPS, GKRPA, NGO, PPP, placówki oświatowe, ŚPW, placówki ochrony zdrowia	2026-2029
6.	Organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.	Liczba dostępnych miejsc spędzania czasu wolnego.	UG, GBP, ŚPW, NGO, placówki oświatowe	2026-2029
7.	Diagnozowanie i monitorowanie problemu przemocy na terenie Gminy poprzez systematyczne przeprowadzanie badań społecznych wśród mieszkańców i uczniów szkół.	Liczba osób objętych badaniem w ramach diagnozy problemu przemocy.	GOPS, UG, placówki oświatowe	2027, 2029

8.	Prowadzenie poradnictwa, przede wszystkim poprzez działania edukacyjne ukierunkowane na wzmocnienie funkcji opiekuńczych i wychowawczych, alternatywnych wobec stosowania przemocy, jak również dotyczące wzrostu kompetencji rodziców i opiekunów w środowisku zagrożonym przemocą domową.	Liczba placówek prowadzących poradnictwo w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.	UG, placówki oświatowe, PCPR, PPP	2026-2029
		Liczba osób, którym udzielono porad.		
9.	Współpraca z mediami oraz sektorem NGO w celu rozpowszechniania informacji dotyczących możliwości i form uzyskania pomocy.	Liczba opracowanych materiałów informacyjnych.	UG, NGO, media lokalne	2026-2029
10.	Wdrażanie programów profilaktyczno-edukacyjnych dla rodziców w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych.	Liczba zrealizowanych programów.	UG, NGO, placówki oświatowe, PPP	2026-2029

2. Zapewnienie kompleksowej pomocy i wsparcia dla osób uwikłanych w problem przemocy domowej.

lp.	zadanie	wskaźnik	realizatorzy	termin realizacji
1.	Udzielanie schronienia osobom doświadczającym przemocy domowej.	Liczba osób korzystających ze schronienia.	ZI, GOPS, PCPR, UG	2026-2029
2.	Zapewnienie osobom doznającym przemocy dostępu do bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie: poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego, interwencji kryzysowej oraz pomocy medycznej.	Liczba porad udzielonych osobom doznającym przemocy. Liczba osób, które skorzystały z pomocy w formie bezpłatnego poradnictwa.	ZI, GKRPA, PIK, GOPS, UG, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, PPP, POIK	2026-2029
3.	Udzielanie pomocy rodzinom dotkniętym problemem przemocy domowej poprzez realizację procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba wszczętych/zakończonych procedur. Liczba rodzin objętych procedurą.	ZI, GKRPA, GOPS, KP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	2026-2029
4.	Wsparcie socjalne rodzin, w których występuje problem przemocy domowej.	Liczba rodzin, które objęto pracą socjalną.	GOPS	2026-2029

5.	Objęcie rodzin, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze wsparciem asystenta rodziny.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	GOPS	2026-2029
6.	Zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom doznającym przemocy domowej poprzez umieszczanie ich w pieczy zastępczej oraz zabezpieczenie środków na ich pobyt.	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, z powodu przemocy domowej.	PCPR, GOPS	2026-2029
7.	Świadczenie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom dotkniętym przemocą domową.	Liczba rodzin otrzymujących pomoc finansową i rzeczową z powodu przemocy.	GOPS	2026-2029
8.	Kontynuowanie działalności podmiotów udzielających wsparcia osobom uwikłanym w problem przemocy domowej, w związku z uzależnieniem członka rodziny.	Liczba osób objętych wsparciem PIK.	UG, GOPS, PIK	2026-2029
9.	Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych powołanych do realizacji procedur „Niebieskie Karty”.	Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego. Liczba funkcjonujących w danym roku grup diagnostyczno-pomocowych.	ZI	2026-2029

10.	Udostępnianie baz danych zawierających informacje nt. istniejących placówek udzielających pomocy osobom doznającym przemocy domowej.	Liczba podmiotów, którym zostały przekazane aktualne bazy danych.	UG, GOPS	2026-2029
11.	Rozbudowa sieci i poszerzanie oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom doznającym przemocy domowej.	Liczba utworzonych w danym roku placówek świadczących pomoc osobom doznającym przemocy domowej.	UG	2026-2029
12.	Współpraca między samorządem a organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom doznającym przemocy domowej.	Liczba zrealizowanych projektów w zakresie pomocy osobom doznającym przemocy domowej.	UG, NGO	2026-2029
13.	Opracowanie i realizacja indywidualnych i grupowych działań edukacyjnych kierowanych do osób doznających przemocy domowej, w szczególności w zakresie podstaw prawnych i zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc domową.	Liczba osób doznających przemocy domowej uczestniczących w działaniach indywidualnych/grupowych.	UG, GOPS, placówki oświatowe	2026-2029

14.	Realizacja programów terapeutycznych i pomocy psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej, rodzinnej dla osób doznających przemocy domowej.	Liczba opracowanych/zrealizowanych programów terapeutycznych dla osób doznających przemocy domowej.	GOPS, PIK, NGO	2026-2029
15.	Tworzenie i zwiększanie zakresu działań oraz dostępności do regionalnych telefonów zaufania dla osób doznających przemocy domowej.	Liczba linii telefonicznych dla osób doznających przemocy domowej.	UG, NGO	2026-2029
16.	Tworzenie warunków umożliwiających osobom doznającym przemocy domowej otrzymanie w pierwszej kolejności lokali komunalnych.	Liczba lokali komunalnych przyznanych w pierwszej kolejności osobom doznającym przemocy domowej.	UG, GOPS	2026-2029

**3. Ograniczanie zjawiska przemocy poprzez podejmowanie działań wobec osób
ją stosujących.**

lp.	zadanie	wskaźnik	realizatorzy	termin realizacji
1.	Informowanie osób stosujących przemoc domową o konsekwencjach podejmowanych przez nich czynów oraz zobowiązanie ich do podejmowania działań zmierzających do zaprzestania stosowania przemocy, w tym do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych i/lub psychologiczno-terapeutycznych.	Liczba osób skierowanych do uczestnictwa w programach. Liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta – D”.	ZI, KP	2026-2029
2.	Kierowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych i/lub psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.	Liczba osób, które podjęły udział w programach.	ZI	2026-2029
3.	Motywowanie i/lub kierowanie na leczenie odwykowe osób uzależnionych, stosujących przemoc domową.	Liczba osób skierowanych na leczenie odwykowe.	GKRPA	2026-2029

4.	Izolowanie osób stosujących przemoc domową poprzez uniemożliwienie im korzystania ze wspólnie zajmowanego z członkami rodziny mieszkania oraz zakaz zbliżania się do jego otoczenia i miejsc, w których osoba zwykle lub regularnie przebywa.	Liczba interwencji związanych z naruszeniem zakazu zbliżania, kontaktowania się lub wstępu, przez osobę stosującą przemoc domową.	KP	2026-2029
5.	Podejmowanie działań wobec osób stosujących przemoc, które nie podjęły uczestnictwa w obowiązkowym programie korekcyjno-edukacyjnym lub psychologiczno-terapeutycznym.	Liczba złożonych zawiadomień o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia.	ZI, KP	2026-2029
6.	Rozpowszechnianie informatorów zawierających aktualne bazy teleadresowe instytucji, podmiotów oraz organizacji pozarządowych, które realizują wszelkie działania adresowane do osób stosujących przemoc domową.	Liczba przekazanych informatorów.	UG, ZI, GOPS, PPP, PCPR	2026-2029

7.	Podejmowanie działań wobec osób stosujących przemoc domową, w tym w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba osób stosujących przemoc domową objętych procedurą „Niebieskie Karty”.	ZI, KP	2026-2029
8.	Działanie i współpraca służb w zakresie monitorowania zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy domowej, w tym wymiana informacji między nimi.	Liczba wniosków o nałożenie obowiązku uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych.	ZI, grupy diagnostyczno-pomocowe	2026-2029

**4. Wzmacnianie kompetencji przedstawicieli służb i instytucji zaangażowanych
w przeciwdziałanie przemocy domowej oraz rozwijanie współpracy
międzyinstytucjonalnej.**

lp.	zadanie	wskaźnik	realizatorzy	termin realizacji
1.	Udział w szkoleniach, warsztatach, konferencjach itp. z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, przedstawicieli wszystkich instytucji oraz organizacji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej.	Liczba osób uczestniczących w szkoleniach/ seminariach/ konferencjach.	ZI, GOPS, GKRPA, KP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, NGO	2026-2029
2.	Uczestnictwo nowo powołanych członków ZI w obowiązkowym szkoleniu.	Liczba członków ZI uczestniczących w szkoleniu.	ZI	2026-2029
3.	Uczestnictwo członków grup diagnostyczno-pomocowych w szkoleniach, w szczególności w zakresie pracy z osobą doznającą przemocy domowej oraz osobą stosującą przemoc domową.	Liczba członków grup diagnostyczno-pomocowych, uczestniczących w szkoleniach. Liczba przeprowadzonych szkoleń.	ZI	2026-2029
4.	Zapewnienie członkom Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych dostępu do superwizji, jako systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami uwięzonymi w przemoc domową.	Liczba osób korzystających ze wsparcia w postaci superwizji.	GOPS	2026-2029

Adresaci programu

Program skierowany jest do:

- mieszkańców gminy Przeciszów, w tym osób zagrożonych wystąpieniem problemu przemocy domowej,
- osób doznających przemocy domowej,
- osób stosujących przemoc domową,
- świadków przemocy domowej,
- instytucji oraz osób zawodowo zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

Przewidywane efekty realizacji programu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Przeciszów na lata 2026-2029 zakłada:

- zmianę biernych postaw społeczności lokalnej względem zjawiska przemocy domowej,
- podniesienie jakości funkcjonowania rodzin, w tym promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy,
- poszerzanie dostępności i skuteczności pomocy dla osób doznających przemocy,
- wzmocnienie efektywności działań ukierunkowanych na osoby stosujące przemoc domową,
- wzrost liczby działań dotyczących profesjonalnej pomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Źródła finansowania

Zadania realizowane w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Przeciszów na lata 2026-2029 finansowane będą z budżetu Gminy, w tym budżetu GOPS oraz ze środków pozyskanych z innych źródeł.

Ewaluacja i monitoring programu

Ewaluacja określana jest jako badanie jakości i efektów prowadzonych działań na podstawie poszczególnych kryteriów, na które składa się zbiór danych, ich analiza, ocena oraz informowanie o wynikach. Reasumując, badanie ewaluacyjne stanowi sposób na **określenie zasadności realizacji wyznaczonych celów względem zdiagnozowanych potrzeb, dostępnych instrumentów oraz posiadanych zasobów.**

Ewaluacja może opierać się na danych pozyskanych w ramach monitoringu, jednak nie ogranicza się wyłącznie do nich. Jej celem nie jest rozliczanie ani kontrola realizowanych działań, lecz przede wszystkim analiza i zrozumienie zależności między podejmowanymi inicjatywami a osiąganymi rezultatami, co pozwala na ich skuteczniejsze dostosowanie do rzeczywistych potrzeb.

Po zakończeniu wdrażania Programu zostanie przeprowadzona **ewaluacja ex-post**, mająca na celu ocenę długoterminowych efektów realizowanych działań oraz ich wpływu na przeciwdziałanie przemocy domowej. Analiza ta pozwoli określić skuteczność podjętych inicjatyw, trwałość osiągniętych rezultatów oraz sformułować rekomendacje dotyczące dalszych działań w tym obszarze. Ewaluacja Programu będzie prowadzona z wykorzystaniem **różnorodnych metod badawczych**, aby uzyskać pełny obraz jego funkcjonowania. Wśród podstawowych metod znajdują się:

- ▶ **analiza wskaźników ilościowych** – obejmująca dane statystyczne, zebrane na podstawie procesu monitoringu Programu, dotyczące m.in.:
 - liczby wszczętych/zakończonych procedur „Niebieskie Karty”,
 - liczby rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”,

- liczby osób korzystających z poradnictwa psychologicznego, prawnego i socjalnego,
- liczby interwencji Policji związanych z przemocą domową,
- liczby działań edukacyjnych i profilaktycznych oraz liczby uczestników tych działań,
- liczby funkcjonujących w danym roku grup diagnostyczno-pomocowych,
- liczby członków ZI uczestniczących w szkoleniach.

▶ **analiza jakościowa** – obejmująca m.in.:

- przegląd rocznych sprawozdań z realizacji Programu,
- konsultacje z instytucjami zaangażowanymi w przeciwdziałanie przemocy domowej (GOPS, Policja, Zespół Interdyscyplinarny, GKRPA),
- wywiady i/lub badanie ankietowe przeprowadzane wśród osób realizujących zadania w ramach Programu,
- zbadanie opinii osób korzystających ze wsparcia, aby ocenić jakość i dostępność świadczonych usług.

▶ **analiza porównawcza** – zestawienie wyników osiągniętych w poszczególnych latach w celu określenia postępów oraz oceny dynamiki zmian w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Wśród kryteriów ewaluacji Programu będą brane pod uwagę:

- Kryterium skuteczności** (plan a wykonanie) – rozumiane jako stopień realizacji zaplanowanych celów i efektów Programu. Ocena pod kątem kryterium skuteczności skupi się głównie na ocenie wdrożenia działań w stosunku do założonego planu i osiągnięcia wskaźników rezultatów.
- Kryterium efektywności** – ocena sprawności wdrażania i prawidłowości zarządzania Programem, w tym pod kątem zgodności z harmonogramem, ewentualnych trudności w jego realizacji, przepływu informacji między realizatorami.
- Kryterium użyteczności** – ocena dopasowania założeń Programu do potrzeb jego odbiorców i realizatorów.
- Kryterium trafności** – rozumiane jako stopień, w jakim zaplanowane cele odpowiadają zidentyfikowanemu problemom.

Przeprowadzenie ewaluacji zakończone będzie opracowaniem raportu, będącego podstawą do wdrożenia odpowiednich rekomendacji i interwencji. Opracowanie badania ewaluacyjnego pozwoli na podniesienie skuteczności zadań wdrażanych w przyszłości.

Monitoring jest kluczowym narzędziem w zakresie oceny **efektów realizowania założeń dokumentu**, a prowadzony w sposób rzetelny stanowi podstawę do podejmowania decyzji w zakresie zasadności przeprowadzanych interwencji. Ma on na celu ocenę skuteczności podejmowanych działań, identyfikację ewentualnych barier wdrażania oraz dostosowanie strategii interwencyjnych i profilaktycznych do rzeczywistych potrzeb społecznych. Proces monitoringu będzie prowadzony w sposób systematyczny i oparty na **wskaźnikach przypisanych do zadań wyodrębnionych w ramach celów operacyjnych** Programu. Wskaźniki te pozwalają na ocenę skuteczności działań w zakresie:

- wsparcia i pomocy udzielanej osobom doświadczającym przemocy domowej,
- działań interwencyjnych i profilaktycznych,
- pracy instytucji i służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy,
- efektywności kampanii edukacyjnych i informacyjnych.

Dane do monitoringu będą gromadzone na podstawie informacji przekazywanych przez jednostki organizacyjne Urzędu Gminy, Policję, Zespół Interdyscyplinarny, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz organizacje pozarządowe.

Głównym celem Programu jest *wzmacnianie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie Preciszów poprzez rozwój działań profilaktycznych, pomoc dla osób uwikłanych w zjawisko przemocy oraz zwiększanie skuteczności współpracy instytucji*. Jego realizacja opiera się na wyznaczonych celach strategicznych, operacyjnych i kierunkach zadań. Założone cele będą wdrażane systematycznie przez cały okres obowiązywania dokumentu, tj. w latach 2026-2029. Monitoring z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Preciszów na lata 2026-2029 przeprowadzany będzie co rok, tym samym umożliwiając bieżące nadzorowanie postępów oraz podjęcie odpowiednich działań w przypadku wystąpienia niekorzystnych tendencji.

Uzyskane wyniki będą przedmiotem corocznych sprawozdań z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej, przedkładanych Wójtowi Gminy Preciszów przez Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Preciszowie do dnia 31 marca każdego roku. Za koordynowanie realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Preciszów na lata 2026-2029 odpowiedzialny jest Zespół Interdyscyplinarny w Preciszowie.

Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Preciszów na lata 2026-2029 obejmować będzie cztery etapy, przedstawione w kolejnej tabeli.

Tabela 8. Harmonogram wdrażania Programu.

etap	wyszczególnienie	termin realizacji
etap I	Podjęcie uchwały przez Radę Gminy Preciszów o przyjęciu do realizacji „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Preciszów na lata 2026-2029”.	II kwartał 2026 r.
etap II	Koordinacja realizacji zadań objętych Programem.	II kwartał 2026 r. – IV kwartał 2029 r.
etap III	Monitoring.	corocznie w okresie od 2026 r. do 2029 r.
etap IV	Ewaluacja Programu.	II kwartał 2030 r.

Źródło: Opracowanie własne.

Wnioski i podsumowanie

Zjawisko przemocy domowej jest problemem dotyczącym rodziny na całym świecie. Zdiagnozowanie jego skali jest szczególnie trudne za sprawą czynników takich jak m.in. wstyd, ukrywanie aktów przemocy domowej przez rodziny oraz ich najbliższe środowisko, a także lęk osób doświadczających przemocy przed ich oprawcami. Tworzenie programów przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej ma na celu udzielanie kompleksowej pomocy osobom uwikłanym w problem przemocy domowej, przez które rozumie się osoby doświadczające przemocy, stosujące ją oraz jej świadków. Realizacja zadań w tym zakresie nie byłaby możliwa, gdyby nie zintegrowane działania wszystkich instytucji i specjalistów zaangażowanych w rozwiązywanie problemu przemocy domowej. Innym czynnikiem mającym znaczący wpływ na ograniczanie skali zjawiska przemocy jest świadomość społeczna. W związku z tym edukacja społeczności z terenu gminy Przeciszów stanowi szansę na zmniejszenie tolerancji dla przemocy. Należy również pamiętać, aby podejmowane działania interwencyjne wobec osób doświadczających, jak i stosujących przemoc nie ograniczały się wyłącznie do rozmowy z psychologiem, ale pociągały za sobą szereg działań długofalowych, takich jak trwałe zmiany w postępowaniu osób stosujących przemoc domową, prawidłowe funkcjonowanie społeczne oraz emocjonalne osób doznających przemocy domowej itp.

Cele i zadania zawarte w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Przeciszów na lata 2026-2029, realizowane w porozumieniu podmiotów funkcjonujących na terenie Gminy z najwyższą rzetelnością, powinny pociągać za sobą pozytywne skutki, w postaci rozwiniętego i efektywnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej.

Spis tabel

Tabela 1. Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej wraz z obszarami ich działania.....	14
Tabela 2. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych w latach 2022-2024.....	19
Tabela 3. Liczba wszczętych oraz kontynuowanych spraw w ramach procedury „Niebieskie Karty” w latach 2022-2024.....	19
Tabela 4. Liczba osób doznających przemocy domowej, objętych w danym roku działaniami w ramach procedury NK w latach 2022-2024.....	20
Tabela 5. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2022-2024.....	20
Tabela 6. Liczba rodzin objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty” w gminie Przeciszów w latach 2022-2024	21
Tabela 7. Liczba osób dotkniętych przemocą, z którymi kontaktowała się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2022-2024.....	21
Tabela 8. Harmonogram wdrażania Programu.....	41

Bibliografia

1. Cyberprzemoc. Włącz blokadę na nękanie. Poradnik dla rodziców. NASK Akademia, Warszawa 2020.
2. Diagnoza przemocy wobec dzieci w Polsce 2023, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę, Warszawa, s. 29.
3. Helios J., Jedlecka W., Współczesne oblicza przemocy. Zagadnienia wybrane, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław 2017.
4. Poradnik dla osób dotkniętych przemocą, Stowarzyszenie OPTA, s.1.
5. Raport o stanie Gminy Przeciszów w roku 2022, 2023 i 2024.
6. Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (M.P. 2023 poz.1232), s. 5-7.
7. Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za lata 2022-2024.
8. Sprawozdania z realizacji zadań własnych gminy oraz innych działań podejmowanych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej za lata 2022-2024.
9. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673).

Źródła internetowe:

1. Policja, Przemoc Domowa – dane od 2023 roku, <https://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-domowa/50867,Przemoc-domowa-dane-od-2023-roku.html> [dostęp 27.02.2026].